

- DRŽAVNI PREVENTIVNI MEHANIZEM -

poročilo
o opravljenem obisku
na lokaciji

ZAVOD ZA PRESTAJNAJE KAZNI ZAPORA LJUBLJANA ODDELEK NOVO MESTO

Pojasnilo: Varuh človekovih pravic Republike Slovenije (v nadaljevanju: Varuh) v okviru izvajanja nalog in pooblastil po Zakonu o ratifikaciji opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju (Uradni list RS, št. 114/2006) v vlogi državnega preventivnega mehanizma (v nadaljevanju: DPM) obiskuje kraje odvzema prostosti. V skupini, ki izvede obisk, poleg predstavnikov Varuha praviloma sodeluje(jo) tudi predstavnik(i) pogodbenih nevladnih organizacij ter občasno tudi neodvisni izvedenci medicinske in drugih strok in prevajalci. Pravna podlaga za opravljanje nadzorov s strani DPM je predstavljena na spletni strani [Varuh kot državni preventivni mehanizem](#).

Pričujoče poročilo vsebuje le bistvene ugotovitve o obisku s predlogi za izboljšanje razmer oziroma odpravo nepravilnosti. Izdelano je bilo na podlagi poročila o obisku DPM in odzivnega poročila pristojnih. Namenjeno je objavi na spletni strani Varuha.

Osnovni podatki o lokaciji:

- ▶ **Tip lokacije:** javni, zavod za prestajanje kazni zapora (Oddelek)¹
- ▶ **Kategorije oseb, ki jim je bila odvzeta prostost:** priporniki in obsojenci.
- ▶ **Uradna zmogljivost in dejanska zasedenost lokacije na dan obiska:** Uradna zmogljivost Oddelka je nespremenjena – 35 oseb. Notranja kapaciteta Oddelka se je po ukinitvi izvajanja uklonilnega zapora spremenila in je naslednja: 16 mest namenjenih priporu in 19 mest namenjenih obsojencem. V času obiska je bilo v Oddelku nameščenih 20 obsojencev (od teh ni bil nihče na prestajanju kazni zapora po 12. členu ZIKS-1) in 24 pripornikov. Skupno je bilo ob obisku DPM v oddelek nameščenih 44 oseb.

Potek obiska in priprava poročila:

- ▶ Obisk je bil **nenajavljen** in **opravljen** dne 25. 3. 2015.²
- ▶ **Skupina za obisk:** en predstavnik varuha (svetovalec varuha) in dve predstavnici pogodbenih nevladnih organizacij (SKUP in Društva za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto).

¹Za obsojence z območja sodnega okrožja Krško in Novo mesto, če so obsojeni na kazen zapora do šestih mesecev ali jim ostanek kazni po vštetju pripora ne presega šestih mesecev zapora ter mlajše polnoletne obsojence (do 23. leta starosti) z območja sodnega okrožja Krško in Novo mesto, če so obsojeni na kazen zapora do šestih mesecev ali jim ostanek kazni po vštetju pripora ne presega šestih mesecev zapora.

² Prejšnji obisk je bil opravljen 18. 10. 2013.

► **Vsebina obiska:** sprejela nas je vodja oddelka, s katero je bil opravljen uvodni razgovor. Sledil je ogledal bivalnih prostorov in pogovor z zaprtimi osebami. Po ogledu prostorov v Oddelku, je bil opravljen tudi zaključni razgovor z vodjo.

► **Poročanje:** poročilo o obisku smo po pošti posredovali Generalnemu uradu Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij (Generalni urad URSIKS), Oddelku pa v vednost 13. 4. 2015, skupaj s predlogom, da ga obravnava ter nam v roku 30 dni sporoči njegova stališča; tozadevni odgovor smo prejeli 15. 5. 2015, torej 33. dan po odpremi.

► **DPM je posebej pohvalil**

- da je bil na zelenici pred Oddelkom postavljen nadstrešek, ki ga uporabljajo obsojenci s svojimi obiskovalci v primeru slabega vremena,
- da je bilo v pripornem oddelku staro kovinsko pohištvo (postelje) zamenjano z novim lesenim,
- da je bilo realizirano priporočilo DPM iz prejšnjega obiska in so bili na sprehajališče nameščeni dodatni pepelniki,
- da se vodstvo Oddelka prizadeva obiske zaprtih oseb razporediti tako, da obiskovalci ne čakajo pred Oddelkom,
- da je prišlo do spremembe pri dobavitelju hrane (sedaj se ta dobavlja iz Dijaških in študentskih domov Novo mesto), saj od zaprtih oseb glede kvalitete in količine hrane nismo prejeli nobenih pripomb.

► predlog DPM

DPM: pričakuje, da se bo v Oddelku tudi v prihodnje spoštovalo maksimalno število pripornikov.³

DPM: pričakuje, da bo Generalni urad dejansko v najkrajšem času izdelal poenoten hišni red za vse zavode in oddelke, ter da bo ta preveden tudi vsaj v vse tiste tuje jezike, ki jih zaprte osebe uporabljajo med prestajanjem kazni zapora v Sloveniji.

DPM: glede novega nadstreška predlaga, da se morda razmisli o postavitvi kakšne klopi, ki bi obiskovalcem (predvsem starejšim) omogočal, da bi se med obiskom tudi usedli.

DPM: pričakuje še zamenjavo starega kovinskega pohištva v obsojeniškem delu.

DPM: pričakuje, da bo v kratkem prišlo do zamenjave že zelo iztrošenih talnih oblog.

► odziv pristojnih

Generalni urad URSIKS: pojasnujemo, da je že dlje časa utečen postopek premeščanja pripornikov v druge zavode, kadar v tem pride do povečanega števila. Postopki so enostavni in hitri.

Generalni urad URSIKS: da so novi hišni redi za vse zavode za prestajanje kazni zapora in oddelke v izdelavi in bodo izdelani v čimkrajšem času. Do zamude je prišlo zaradi intenzivne priprave predlogov sprememb in dopolnitev Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij.

Generalni urad URSIKS: pojasnujemo, da sta izven nadstreška že postavljeni dve leseni klopi. Z Zavodom Ljubljana kot matičnim zavodom so se že dogovorili o postavitvi klopi pod nadstreškom, aktivnosti za realizacijo že potekajo. V letošnjem letu pa imajo v načrtu tudi ureditev tal pod nadstreškom, kjer je sedaj trava.

Generalni urad URSIKS: pojasnujemo, da si tudi sami prizadevamo za izboljšanje bivalnih pogojev, zaradi česar smo v preteklosti tudi izdelali enoten projekt bivalnega pohištva iz lesa. Žal pa finančnih sredstev ni dovolj za takojšnjo realizacijo vseh potreb. Iz tega razloga je nakup oziroma izdelava pohištva načrtovana v letu 2016.

Generalni urad URSIKS: pojasnujemo, da je to vrsta del, ki so po klasifikaciji uvrščene v tekoče vzdrževale in se finančno črpajo iz materialnih stroškov. Tu pa je problematika identična, ker tudi

³ Za pripor je bilo določeno maksimalno število 26 mest.

teh sredstev ni dovolj in se z obstoječim sanira le najnujnejše pomanjkljivosti. sporočamo, da je bil nedelujoči tuš v kopalnici popravljen.

DPM: predlaga, da se pralni stroj popravi oziroma zamenja.⁴

Generalni urad URSIKS: pojasnujemo, da je zamenjava pralnega stroja v planu za leto 2016.

DPM: predlagamo, da glede na to, da očitno že potekajo aktivnosti nabave športne opreme, pride do realizacije v najkrajšem času.⁵

Generalni urad URSIKS: sporočamo, da je nabava večje športne opreme v planu za leto 2016

DPM: predlagamo, da se kljub nizkemu številu bivalnih prostorov namenjenih za obsojence, v izogib pritožbam glede ugodnosti, proučijo možnosti, da je skupaj namešča obsojence istega režima prestajanja kazni zapora.⁶

Generalni urad URSIKS: pojasnujemo, da prostorskih pogojev za ločeno bivanje obsojencev po režimih žal ni. Gibanje zaprtih oseb znotraj oddelka je v vseh režimih enako omenjeno.

DPM: predlaga, da kljub temu da imajo zaprte osebe možnost vpisa morebitnih poškodb oziroma napak v posebno evidenco, da tudi ostali zaposleni (pravosodni policisti, inštruktorji ali pedagog) med obiski zaprtih oseb v bivalnih prostorih sami ugotavljajo morebitne napake.⁷

Generalni urad URSIKS: pojasnujemo, da si zavod prizadeva opraviti popravila v čimkrajšem času. V ta namen so uvedli posebno evidenco, kjer beležijo okvare, ki prijavijo zaprte osebe in delavci Oddelka. Vsi javni uslužbenci med ogledi bivalnih prostorov ugotavljajo morebitne napake, redne tedenske kontrole pa opravljata tudi vodja oddelka in poveljnik.

DPM: predlagamo, da se, glede na to, da pripornikom zaradi prostorskih omejitev ni

Generalni urad URSIKS: pojasnujemo, da si uslužbenci prizadevajo, da bi čas v

---

⁴ Po pojasnilu vodje Oddelka je pralni stroj star in je v zadnjem času dejansko večkrat prišlo do okvare.

⁵ V času obisk je bil prostor namenjen za športne aktivnosti (fitnes) opremljen le s tremi manjšimi plastičnimi utežmi, nefunkcionalnim sobnim kolesom, mizo za namizni tenis, blazino in ripstolom.

⁶ V času obiska so bili v istem bivalnem prostoru nameščeni tako obsojenci, ki prestajajo kazen zapora v zaprtem, polodprtem in odprtem režimu prestajanja kazni zapora.

⁷ V času obiska DPM smo opazili, da ni pritrjen kotliček za splakovanje WC-ja v bivalnem prostoru pripornega oddelka.

mogoče zagotoviti dela, poskuša omogočiti vsaj več možnosti obiskovanja tečajev oziroma delavnic.⁸

priporu preživeli čim bolj aktivno, četudi jim ne zagotavljajo dela. Na voljo so jim druge aktivnosti, ki se izvajajo v sodelovanju z zunanjimi institucijami (izobraževalne oblike, različne tematske delavnice, prostočasne dejavnosti), vendar pa so pri tem omejeni, ker za to ni na voljo finančnih sredstev, temveč se iščejo izvajalci, ki so pripravljeni tovrstne aktivnosti izvajati brezplačno ozirom z evropskimi sredstvi.

DPM: predlagamo, da se z vodstvom JGZ uredi, da bo le to Oddelku zagotovilo dovolj materiala za delo in proučijo možnosti, da bi Oddelek lahko omogočal še več delovnih mest. Hkrati smo predlagali, da se v Oddelku proučijo možnosti, da bi se ustrezno uredil še kak drug prostor, kjer bi se lahko delo omogočalo tudi pripornikom.

Generalni urad URSIKS: pojasnujemo, da bi bila za opravljanje dela pripornikov potrebna dodatna delavnica, saj je obstoječa delavnica namenjena delu obsojencev in je ves čas zasedena. V bivalnih prostorih pa ni mogoče še delati, saj so že sedaj sobe pripornikov zapolnjene, poleg tega pa so kapacitete pripora vedno presežene. Možnost, da bi priporniki delali v dnevnem prostoru ni, saj se tam izvaja v dopoldanskem času rekreacija za pripor, drugega ustreznega prostora v Oddelku pa ni.

DPM: ponovno predlagamo, da se proučijo možnosti za dnevno prisotnost medicinske sestre, ki bo pripravila in delila terapijo.⁹

Generalni urad URSIKS: pojasnujemo, da je predlog vsekakor ustrezen, vendar trenutno neizvedljiv. V zavodu ni zaposlenega zdravstvenega delavca, zdravila po navodilih zdravnika, na podlagi receptov v lekarni dviguje in pripravlja v dozirne posodice za vsako zaprto osebo medicinska sestra Zdravstvenega doma (ZD) Novo mesto ob ponedeljkih in četrtek. Na skupnem sestanku za ZD Novo mesto, 20. 4. 2015 smo se dogovorili, da bodo imele zaprte osebe pri sebi kronično terapijo, pripravljena zdravila pa pravosodni policisti samo razdelijo zaprtim osebam, kot je določeno s strani zdravnika (zjutraj, opoldne, zvečer in po urah). Za

⁸ V času obiska je sicer v Oddelku za pripornike (udeleženi je bilo večje število pripornikov) potekala delavnica geografije v programu »Vseživljenjsko učenje«.

⁹ Terapijo (zdravila) sicer po predhodni pripravi le te s strani medicinskega oseba še vedno delijo pravosodni policisti.

zagotavljanje deljenja zdravil zaprtim osebam s stani zdravstvenega delavca bi v zavodu potrebovali več zaposlenih zdravstvenih delavcev, ki pa v kadrovskem načrtu niso predvideni.

DPM: ponovno opozarja, da mora biti ureditev primerne prostora za izločitev prednostna naloga.

Generalni urad URSIKS: sporočamo, da se strinjamo, da je izgradnja tega prostora ena od priorit, ki pa je na žalost odvisna od materialnih možnosti oziroma proračuna. Sredstev enostavno ni dovolj za vse nujne potrebe v okviru celotne URSIKS in mo prisiljeni izvajati samo investicije za odpravo stanj, ki bi resneje ogrozile izvajanje nalog izvrševanja kazni zapora.